

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційне дослідження
Бєлік Наталії Олексіївни
«Розвиток психологічної готовності фахівців-початківців до
ріелторської діяльності» на здобуття наукового ступеня кандидата
психологічних наук зі спеціальності 19.00.07 – педагогічна та вікова
психологія

У складних трансформаційних умовах сьогодення проблема психологічної готовності фахівців до професійної діяльності є надзвичайно актуальною, адже психологічна готовність, як свідчать дослідження для окремих груп працівників, є важливим чинником професійної самореалізації у професійній діяльності та психологічного здоров'я фахівців. Що ж до ріелторської діяльності, такі дослідження практично відсутні, не виокремлено психологічну специфіку ріелторської праці, а також розвитку психологічної готовності ріелтора як суб'єкта надання посередницьких послуг населенню з купівлі-продажі нерухомого майна. Це й визначає актуальність даного дисертаційного дослідження.

Аналіз змісту дисертаційної роботи Н. О. Бєлік дозволяє дійти висновку про обґрунтованість наукових положень дослідження, вірогідність отриманих результатів та їх інтерпретації, які забезпечувались використанням відповідної теоретико-методологічної бази, що містить фундаментальні підходи до соціальної діяльності як спілкування, так і до професійної діяльності ріелтора як постійної взаємодії діяльностей людей з рівними віковими, освітніми та іншими особливостями.

Дисертаційна робота Н. О. Бєлік презентує сучасні підходи до вивчення проблеми психологічної готовності особистості до професійної діяльності та має на меті теоретично обґрунтувати та емпірично вивчити найсуттєвіші психологічні особливості ріелторської діяльності та врахувати

їх у процесі розвитку психологічної готовності до ріелторського фаху молодих фахівців.

Про теоретичний внесок автора у вивчення вказаної проблеми свідчать матеріали першого розділу дисертаційного дослідження «*Теоретико-методологічні основи дослідження проблеми формування психологічної готовності до ріелторської діяльності*». У даному розділі, зокрема, розкрито зміст основних підходів до визначення поняття психологічної готовності до діяльності, зміст і структуру ріелторської діяльності, виходячи із ключових кваліфікацій ріелторської діяльності, теоретично обґрунтовано зміст, компоненти, чинники психологічної готовності спеціаліста до ріелторського фаху.

У межах даного розділу особливо цінною є авторська модель психологічної готовності до ріелторської діяльності яка ґрунтуються на компетентнісному підході та містить такі структурні компоненти, як: особистісно-професійний, когнітивний, комунікативний, а також групи чинників такої готовності.

Сформульовані наукові положення були покладені в основу емпіричного дослідження, методика і результати якого подані у другому розділі «*Психодіагностичні методи та результати дослідження особливостей психологічної готовності фахівців до ріелторської діяльності*». У розділі висвітлено основні завдання констатувального етапу дослідження, представлено комплекс методів та етапи дослідження психологічної готовності фахівців до ріелторської діяльності.

Надійність і валідність результатів емпіричного етапу дослідження забезпечена адекватним методологічним обґрунтуванням вихідних положень, відповідністю емпіричних методів дослідження його меті та завданням.

Визначено показники компонентів психологічної готовності, проаналізовано їх взаємозв'язок із групами чинників, виокремлених на теоретичному етапі дослідження тощо. Привертають увагу результати

факторного аналізу, які описують різні психологічні аспекти сформованості психологічної готовності особи до фахової діяльності ріелтора.

Установлені результати засвідчили доцільність спеціального навчання фахівців у контексті розвитку їх психологічної готовності до ріелторської діяльності.

У третьому розділі дисертації «Програма психологічного тренінгу та рекомендації щодо розвитку психологічної готовності до діяльності ріелторів фахівців-початківців» окреслені зміст та структура програми тренінгу з розвитку психологічної готовності молодих фахівців до ріелторської діяльності. Привертає позиція авторки дисертації, відповідно якої розподіл ріелторів за віковими групами та набутим професійним стажем зумовлює особливості психологічних впливів щодо формування психологічної готовності до її виконання, а самі впливи базуються на суб'єктно-вчинковому, особистісно-діяльнісному та компетентнісному підходах, які дають змогу сконструювати динамічне освітнє середовище з урахуванням специфіки особистості, ріелторської діяльності та, соціокультурного освітнього середовища. Представлено результати апробації тренінгу, що свідчать про його ефективність та про доцільність широкого використання у психологічній практиці.

У цілому дисертація характеризується послідовним, логічним викладенням матеріалу від теоретичного обґрунтування до емпіричної перевірки представлених наукових положень. Аналіз тексту дисертації, автoreферату та публікацій автора за темою дисертації дозволяє зробити висновок, що робота, яка представлена на розгляд, має наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

На підставі вивчення тексту дисертаційного дослідження можна констатувати досягнення дисертантою загальної мети дослідження та повну реалізацію сформульованих у ньому завдань.

Загалом робота виконана на відповідному науково-теоретичному рівні та заслуговує на позитивну оцінку. Проте з метою вдосконалення подальших досліджень варто висловити певні *зауваження і побажання*.

1. У теоретичному розділі роботи подано модель психологічної готовності до ріелторської діяльності, компоненти якої та окремі групи чинників вдало обґрунтовані та проаналізовані. Варто було б так само висвітлити інші чинники такої готовності, зокрема, особистісно-типологічні властивості, а також теоретичні засади її розвитку (становлення) у підрозділі 1.3.

2. Окремі результати, подані на констатувальному етапі емпіричного дослідження, потребують детальнішого пояснення та інтерпретації, зокрема, відмінності досліджуваних за статтю.

3. Варто було емпірично визначити загальний рівень психологічної готовності до ріелторської діяльності та здійснити розподіл досліджуваних за ним, що дало можливість детальніше зрозуміти проблему, окреслену на попередніх етапах роботи.

4. У третьому розділі роботи, характеризуючи схему програми формування психологічної готовності до ріелторської діяльності, подану на рис. 3.1.1., дисерантка визначає її спрямованість на формування компетенцій і компетентностей, натомість співвідношення цих понять загалом і в контексті психологічної готовності потребує додаткових роз'яснень.

5. Таблиці у роботі, що уточнюють результати емпіричного дослідження, свідчать про використання сучасних методів і засобів опрацювання емпіричних даних, проте в такому вигляді на наш погляд, слід було б презентувати їх у додатках, натомість у тексті дисертації змістові елементи таблиць подавати у розгорнутому вигляді.

Утім указані зауваження та побажання принципово не знижують якості дисертаційного дослідження, яке можна розцінювати як завершену наукову працю з можливістю практичного застосування її результатів. Логічність,

обґрунтованість і послідовність висвітлення результатів свідчать про досягнення поставленої мети й успішне розв'язання поставлених завдань.

Результати дослідження апробовані й упроваджені, їх зміст викладений у достатній кількості публікацій, які за своїм науковим рівнем відповідають всім необхідним вимогам. Зміст положень автореферату є ідентичним основним положенням дисертації.

На підставі зазначеного можна стверджувати, що дисертаційна робота Н. О. Бєлік є актуальним, завершеним самостійним дослідженням, в якому отримані науково обґрунтовані результати, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Вважаю, що дисертація «Розвиток психологічної готовності фахівців-початківців до ріелторської діяльності» задовільняє вимогам п. п. 9, 10, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою КМУ № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами 2015-2019 рр.), які висуваються до кандидатських дисертацій, а її авторка, Бєлік Наталія Олексіївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Доктор психологічних наук,
професор, завідувач кафедри
психології управління

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

О. І. Бондарчук

